

Рекомендації щодо організації та проведення майстер-класу

Анотація. Заняття майстер-класу – це оригінальний спосіб організації діяльності педагогів у складі малої групи (7–15 учасників). Майстер-клас як локальна технологія трансляції педагогічного досвіду повинен демонструвати конкретний методичний прийом або метод, методику викладання, технологію навчання, виховання. Він повинен складатися із завдань, які направляють діяльність учасників для вирішення поставленої педагогічної проблеми.

Завдання майстер-класу:

передача вчителем-майстром свого досвіду роботи шляхом прямого і коментованого показу послідовності дій, методів, прийомів і форм педагогічної діяльності;

спільне відпрацювання методичних підходів учителя-майстра, ухвалення рішення;

рефлексія власної професійної майстерності учасниками майстер-класу;

надання допомоги учасникам майстер-класу у визначенні завдань саморозвитку, формуванні індивідуальної програми самоосвіти й самовдосконалення.

У ході майстер-класу учасники знайомляться з методичними розробками з теми; беруть участь в обговоренні отриманих результатів; ставлять питання, отримують консультації; пропонують для обговорення власні проблеми, питання, розробки; висловлюють свої пропозиції.

Алгоритм технології майстер-класу

I. Презентація педагогічного досвіду вчителем-майстром:

- стисло характеризуються основні ідеї технології;
- описуються досягнення в роботі;
- доводиться результативність навчання дітей, що свідчить про ефективність технології;
- визначаються проблеми і перспективи в роботі вчителя-майстра.

II. Презентація системи навчальних занять:

- описується система навчальних занять у режимі технології, що презентується;
- визначаються основні прийоми роботи, які майстер демонструватиме слухачам.

III. Проведення імігаційної гри:

• учитель-майстер проводить навчальне заняття зі слухачами, демонструючи форми ефективної роботи з учнями;

• слухачі одночасно виконують дві ролі: експериментальний клас і експертів, присутніх на відкритому занятті.

IV. Моделювання:

• учителі-учні виконують самостійну роботу з конструювання власної моделі заняття в режимі технології вчителя-майстра;

• майстер виконує роль консультанта, організовує самостійну роботу слухачів і керує нею;

• майстер спільно зі слухачами проводить обговорення авторських моделей навчального заняття.

V. Рефлексія:

- проводиться дискусія за наслідками спільної діяльності майстра і слухачів.

Таблиця 1

Орієнтовна модель проведення майстер-класу

Етапи роботи майстер-класу	Зміст етапу	Діяльність учасників
1. Підготовчо-організаційний: постановка цілей і завдань	Вітання, вступне слово майстра, незвичайний початок заняття	Входять у діалог, проявляють активну позицію, тим самим допомагаючи майстрові в організації заняття
2. Основна частина. Зміст майстер-класу, його основна частина: план дій, що включає поетапно реалізацію теми	Методичні рекомендації педагога для відтворення теми майстер-класу. Показ прийомів, які використовуються в процесі майстер-класу, показ своїх "родзинок" (прийомів) з коментарями	Виконують завдання відповідно до поставленого завдання. Презентація виконаних робіт
3. Моніторинг майстер-класу Аналіз ситуації за такими критеріями: володіння загальноінтелектуальними способами діяльності; розвиток здібності до рефлексії; розвиток комунікативної культури	Організовує обмін думками присутніх, дає оцінку тому, що відбувається	Рефлексія – активізація і самооцінки і самоаналізу щодо діяльності в майстер-класі

Позиція педагога-майстра. Педагог-майстер проводить заняття зі слухачами, демонструючи прийоми ефективної роботи з учнями. Ніколи не прагне просто передати знання, а прагне залучити учасників у процес, зробити їх активними, розбудити те, що приховано навіть для них самих, зрозуміти й усунути те, що заважає у саморозвитку. Усі завдання майстра і його дії направлені на те, щоб підключити увагу учасників, створити таку атмосферу, щоб вони проявили себе як творці. Це м'яке, демократичне, непомітне керівництво діяльністю. Майстер створює атмосферу

відвертості, доброзичливості, співтворчості в спілкуванні, виключає офіційне оцінювання роботи учасників майстер-класу.

У взаєминах з колегами майстер повинен застосовувати демократичний стиль педагогічної взаємодії, проявляючи свої особисті якості: комунікативність, загальнокультурний розвиток, інтелігентність тощо. Авторські технології, що презентуються в рамках майстер-класу, не володіють властивістю фотографічної відтворюваності; проте кожна з них несе ідейний заряд, володіє безліччю відтворювальних деталей, прийомів, елементів учительської майстерності.

Слід звернути увагу на мову і голос (тон, сила, виразність, дикція, інтонація, техніка); міміку, жести, управління емоціями; пантоміміку (постава, вміння стояти, сидіти, спостерігати за поведінкою учасників); вміння зосередитися на предметі розмови, володіння мнемотехнікою, аутогенним тренуванням, відсутність скутості; мистецтво спілкування: психологічна сумісність, здібність до педагогічної уваги, емпатія; педагогічну імпровізацію: вміння працювати згідно з планом “в голові”, привертати особистий досвід, керувати незапланованими ситуаціями; психологічну зіркість, вміння вичисляти “геніїв” і підтримувати тих, що “відстають”; комунікативну культуру, вміння вести діалог, дискусію; відчуття часу.

Критерії якості підготовки і проведення майстер-класу

1. *Презентативність.* Вираженість інноваційної ідеї, рівень її уявлення, культура презентації ідеї, популярність ідеї в педагогіці, методиці й практиці освіти.

2. *Ексклюзивність.* Яскраво виражена індивідуальність (масштаб і рівень реалізації ідей). Вибір, повнота й оригінальність вирішення інноваційних ідей.

3. *Прогресивність.* Актуальність і науковість змісту й прийомів навчання, наявність нових ідей, таких, що виходять за рамки стандарту, відповідних тенденціям сучасної освіти та методиці навчання предмета, здібність не тільки до методичного, але й наукового узагальнення досвіду.

4. *Мотивованість.* Наявність прийомів і умов мотивації, включення кожного в активну творчу діяльність зі створення нового продукту діяльності на занятті.

5. *Оптимальність.* Достатність використуваних засобів на занятті, їх поєднання, зв'язок з метою і результатом (проміжним і кінцевим).

6. *Ефективність.* Який ефект розвитку? Що це дає учасникам? Уміння адекватно проаналізувати результати своєї діяльності.

7. *Технологічність.* Чіткий алгоритм заняття (фази, етапи, процедури).

8. *Артистичність.* Піднесений стиль, педагогічна харизма, здібність до імпровізації, ступінь дії на аудиторію, готовності до розповсюдження і популяризації свого досвіду.

9. *Загальна культура.* Ерудиція, нетрадиційність мислення, стиль спілкування, культура інтерпретації свого досвіду.

Л.М. Новікова – к.п.н.,
методист Павлоградського районного методичного кабінету